

Postanowienie z dnia 13 maja 2005 r.

II UZ 23/05

W sprawie o waloryzację emerytury skarżący ma obowiązek wskazać w kasacji wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 393³ § 2 k.p.c.).

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera (sprawozdawca), Andrzej Wasilewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 13 maja 2005 r. sprawy z wniosku Zygmunta P. przeciwko Wojskowemu Biuru Emerytalnemu w S. o wysokość świadczenia, na skutek zażaleń wnioskodawcy na postanowienia Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 lutego 2005 r. [...] oraz z dnia 17 listopada 2004r. [...]

1. u c h y l i ł postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 lutego 2005 r. [...],

2. o d d a l i ł zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 listopada 2004 r. [...].

U z a s a d n i e n i e

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z 17 czerwca 2004 r. [...] oddalił apelację wnioskodawcy - Zygmunta P. od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie z 2 grudnia 2002 r. [...], oddalającego jego odwołanie od decyzji organu rentowego - Wojskowego Biura Emerytalnego w S. z 8 marca 1999 r., którą organ rentowy dokonał waloryzacji przysługującej wnioskodawcy emerytury wojskowej.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył kasacją pełnomocnik wnioskodawcy. W kasacji wskazano, że wyrok ten „rażąco naruszył i złamał treść przepisów prawa materialnego i naruszył treść przepisów prawa postępowania cywilnego, doprowadzając do nieważności postępowania apelacyjnego, które mogły mieć istotny wpływ

na rozstrzygnięcie w sprawie, szczegółowo omówione w uzasadnieniu niniejszej kasacji”.

W wyniku wezwania pełnomocnika skarżącego do uzupełnienia wniesionej kasacji poprzez określenie wartości przedmiotu zaskarżenia, w uzupełniającym kasację piśmie procesowym z 13 września 2004 r., pełnomocnik skarżącego odmówił określenia wartości przedmiotu zaskarżenia, stwierdzając, że nie może wskazać wartości przedmiotu sporu, ponieważ wnioskodawca nie ma przyznanej emerytury, i oświadczając równocześnie, iż „nigdy nie została wydana decyzja Wojskowego Biura Emerytalnego przyznająca mu emeryturę. Począwszy od 1986 r. ma wypłacane świadczenie zaliczkowo na zabezpieczenie. Nie może więc być mowy o wysokości emerytury i jej waloryzacji”.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny w Poznaniu postanowieniem z 17 listopada 2004 r., wskazując jako sygnaturę akt sprawy [...], odrzucił kasację wnioskodawcy z uwagi na nieoznaczenie przez jego pełnomocnika wartości przedmiotu zaskarżenia kasacją oraz niespełnienie wymagań wskazanych w art. 393³ § 1 pkt 2 i 3 k.p.c.

W uzasadnieniu postanowienia o odrzuceniu kasacji wskazano, że zgodnie z art. 393³ § 1 k.p.c. kasacja powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest zaskarżone w całości, czy w części, przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie, przedstawienie okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie, wniosek o uchylenie lub zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądania uchylenia lub zmiany. Ponadto, zgodnie z art. 393³ § 2 k.p.c., kasacja powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a w sprawach o prawa majątkowe powinna zawierać oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia. Według art. 392¹ § 1 k.p.c., kasacja nie przysługuje w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych, jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych kasacja przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Przedmiotowa sprawa jest sprawą z zakresu ubezpieczeń społecznych, lecz jej przedmiotem nie jest przyznanie lub wstrzymanie emerytury, lecz wysokość przyznanego świadczenia emerytalnego, wobec czego o dopuszczalności kasacji w niniejszej sprawie decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia. Ponieważ wniesiona kasacja nie spełniała wymagań wskazanych w art. 393³ § 2 k.p.c., pełnomocnik skarżącego został wezwany do usunięcia dostrzeżonych braków przez poda-

nie wartości przedmiotu zaskarżenia i sposobu jej obliczenia. W odpowiedzi na to wezwanie pełnomocnik powołał się na to, że nigdy nie została wydana decyzja Wojskowego Biura Emerytalnego przyznająca wnioskodawcy emeryturę, a począwszy od 1986 r. ma on wypłacane świadczenie zaliczkowo na zabezpieczenie. Sąd Apelacyjny nie podzielił tego argumentu. Przedmiotem sporu w rozpoznawanej sprawie jest wysokość świadczenia emerytalnego. W sprawach o takim charakterze wartość przedmiotu sporu podlega ustaleniu według art. 22 k.p.c. Dlatego oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia było możliwe. Tymczasem pełnomocnik skarżącego nie uzupełnił w wyznaczonym terminie braku formalnego kasacji w postaci oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia, co uniemożliwia nadanie sprawie biegu i jest podstawą odrzucenia kasacji zgodnie z art. 393⁵ k.p.c. Ponadto wniesiona kasacja nie spełnia wymagań wskazanych w art. 393³ § 1 pkt 2 i 3 k.p.c., co również uzasadnia odrzucenie kasacji. Wymagania kasacji, o których stanowi art. 393³ § 1 k.p.c., nie mogą być uzupełnione, a kasacja niespełniająca któregokolwiek z tych warunków podlega odrzuceniu bez wzywania do uzupełnienia braków. Do spełnienia wymagań wskazanych w art. 393³ § 1 pkt 2 k.p.c. nie wystarczy samo wskazanie przepisów prawa, które zdaniem skarżącego zostały naruszone. Konieczne jest wskazanie, na czym w konkretnym wypadku polega naruszenie prawa materialnego lub procesowego. Tymczasem skarżący ograniczył się do wyliczenia wielu przepisów, nie podając konkretnie, na czym miałyby polegać naruszenie każdego z nich przez Sąd Apelacyjny.

Postanowienie z 17 listopada 2004 r. o odrzuceniu kasacji zaskarżył zażaleniem pełnomocnik wnioskodawcy, zarzucając naruszenie art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c., art. 379 pkt 4 i 5 k.p.c., art. 393⁵ k.p.c. w związku z art. 393¹¹ § 1 k.p.c. i art. 393¹ pkt 1 i 2 k.p.c. Skarżący wniósł o uchylenie tego postanowienia w całości i merytoryczne rozpoznanie kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego z 17 czerwca 2004 r. jako kasacji uzasadnionej i dopuszczalnej. Skarżący wskazał również, że w sprawie niniejszej nie ma żadnej wartości przedmiotu sporu z braku podstaw prawnych do jej wykazania, wyliczenia czy naliczenia dopóty, dopóki Wojskowe Biuro Emerytalne w S. nie wyda i nie doręczy do rąk powoda konstytutywnego odrębnego, prawotwórczego administracyjnego aktu prawnego - administracyjnej decyzji emerytalnej ustalającej prawo powoda do emerytury wojskowej. Wskazał ponadto, że środek odwoławczy - kasacja - w treści swej zawiera wszystkie warunki formalne i podstawy kasacyjne, o których jest mowa w przepisach art. 393¹ pkt 1 i 2 k.p.c. i art. 393³ § 1 i 2 k.p.c.

W dniu 29 stycznia 2005 r. wpłynęło do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu pismo wnioskodawcy, w którym w nawiązaniu do treści kasacji oraz zażalenia wniesionych przez jego pełnomocnika w powyższej sprawie oświadczył on, że „cofam wszelkie i odwołuję wszelkie fikcyjne, hipotetyczne wartości przedmiotu sporu, o ile takie zostały przez kogoś wskazane bez podstawy prawnej z mocą *ex tunc*, zażalenie i kasację w sprawach [...] podtrzymuję w całości”.

Mając na uwadze treść powyższego pisma wnioskodawcy z dnia 29 stycznia 2005 r., Sąd Apelacyjny w Poznaniu postanowieniem z dnia 17 lutego 2005 r., podając jako sygnaturę akt sprawy numer kontrolki wpływu kasacji [...], umorzył postępowanie kasacyjne, przyjmując że wnioskodawca cofnął wniesioną kasację.

Powyższe postanowienie zaskarżył w całości zażaleniem pełnomocnik ubezpieczonego, zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania cywilnego. Skarżący wniósł o uchylenie w całości z mocą *ex tunc* zaskarżonego postanowienia z 17 lutego 2005 r. i merytoryczne rozpoznanie zażalenia powoda z 20 grudnia 2004 r. na postanowienie Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z 17 listopada 2004 r. odrzucające kasację powoda oraz rozstrzygnięcie sprawy kasacji powoda z 27 sierpnia 2004 r. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 17 czerwca 2004 r. [...].

Pełnomocnik wskazał w zażaleniu, że w sprawie [...] powód nie cofnął i nie cofa ani wniesionego 20 grudnia 2004 r. zażalenia, ani też kasacji z 27 sierpnia 2004 r. uzupełnionej pismami z 30 sierpnia i 12 października 2004 r. Pismem z 29 stycznia 2005 r. powód cofnął tylko i wyłącznie wskazane bez podstawy prawnej wartości przedmiotu sporu. Natomiast pismem tym z pewnością nie cofnął ani nie cofa zażalenia w sprawie [...], ani kasacji w sprawie [...]. Zdaniem skarżącego interpretacja treści pisma powoda z 29 stycznia 2005 r. przez Sąd Apelacyjny jest błędna, niewłaściwa, bezprawna, bezpodstawna i samowolna.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Sąd Apelacyjny w Poznaniu postanowieniem z 17 lutego 2005 r. [...] umorzył postępowanie wszczęte na skutek wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 17 czerwca 2004 r. z tej przyczyny, że „pismem z dnia 29.01.2005 r. wnioskodawca Zygmunt P. cofnął wniesioną kasację w sprawie.” Tymczasem, wnioskodawca w swym piśmie z 29 stycznia

2005 r. wyraźnie oświadczył, co następuje: „cofam wszelkie i odwołuję wszelkie fikcyjne, hipotetyczne wartości przedmiotu sporu o ile takie zostały przez kogoś wskazane bez podstawy prawnej z mocą *ex tunc*, zażalenie i kasację w sprawach [...] podtrzymuję w całości”. W tej sytuacji, brak było podstaw dla umorzenia postępowania kasacyjnego z powodu cofnięcia przez wnioskodawcę wniesionej kasacji, a w konsekwencji zażalenie pełnomocnika wnioskodawcy na powyższe postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 17 lutego 2005 r. w sprawie umorzenia postępowania kasacyjnego w tej sprawie okazało się zasadne. Z pisma wnioskodawcy jednoznacznie wynikała wola „podtrzymania” kasacji, a cofnięcie nie dotyczy tego środka odwoławczego, lecz „wszelkich fikcyjnych hipotetycznych wartości przedmiotu sporu”.

Biorąc powyższe pod rozwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji. Otworzyło to drogę do rozpoznania zażalenia pełnomocnika wnioskodawcy na postanowienie o odrzuceniu kasacji.

2. W rozpoznawanej sprawie jest poza sporem, że Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z 17 czerwca 2004 r. oddalił apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie z 2 grudnia 2002 r., oddalającego jego odwołanie od decyzji organu rentowego - Wojskowego Biura Emerytalnego w S. z 8 marca 1998 r., mocą której dokonano waloryzacji przysługującej wnioskodawcy emerytury wojskowej. W konsekwencji, Sąd Apelacyjny w Poznaniu w uzasadnieniu postanowienia z 17 listopada 2004 r. o odrzuceniu kasacji pełnomocnika wnioskodawcy od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 17 czerwca 2004 r. stwierdził, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest wysokość świadczenia emerytalnego, a w takich sprawach wartość przedmiot sporu podlega ustaleniu w oparciu o art. 22 k.p.c. Tym samym Sąd nie zgodził się ze stanowiskiem skarżącego, jakoby oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia było niemożliwe. To stanowisko Sądu Apelacyjnego jest prawidłowe i uzasadnione. Wbrew poglądom wnioskodawcy i jego pełnomocnika rozpoznawana sprawa nie jest sprawą o przyznanie emerytury ani też o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, lecz sprawą o waloryzację świadczenia emerytalnego, co jednoznacznie wynika z treści decyzji organu rentowego, od której wnioskodawca odwołał się do Sądu Okręgowego. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot sprawy sądowej wyznacza treść decyzji organu rentowego, a nie wyobrażenie o tym

przedmiocie prezentowane przez ubezpieczonego. W tej sytuacji wnioskodawca miał obowiązek wskazać w kasacji wartość przedmiotu zaskarżenia, czego nie uczynił, ani nie wykazał, aby wartość ta wynosiła co najmniej dziesięć tysięcy złotych (art. 392¹ § 1 k.p.c.).

Przepis art. 392¹ § 1 k.p.c. stanowi, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych kasacja nie przysługuje, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych, chyba że kasacja wniesiona została w sprawie o przyznanie lub wstrzymanie emerytury lub renty albo o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot sporu określa przedmiot decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych. Ten przedmiot wyznacza również wartość przedmiotu zaskarżenia. Rozpoznawana sprawa dotyczyła waloryzacji emerytury wojskowej. Wartość przedmiotu zaskarżenia powinna stanowić zatem kwota obliczona według reguł określonych w art. 22 k.p.c. jako suma różnicy świadczeń za jeden rok. W związku z tym wartość przedmiotu sporu, a następnie wartość przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego, stanowiłaby w rozpoznawanej sprawie kwota różnicy między wysokością emerytury pobieranej przez ubezpieczonego a wysokością emerytury po jej zwaloryzowaniu, za okres jednego roku, ustalona według reguł określonych w art. 22 k.p.c. Pełnomocnik wnioskodawcy nie uczynił zadość wezwaniu Sądu Apelacyjnego do uzupełnienia kasacji poprzez podanie wartości przedmiotu zaskarżenia, wskazując w swym piśmie procesowym z 13 września 2004 r., że nie może oznaczyć wartości przedmiotu zaskarżenia, bowiem nigdy nie została wydana decyzja Wojskowego Biura Emerytalnego przyznająca wnioskodawcy emeryturę, a począwszy od 1986 r. ma on wypłacane świadczenie zaliczkowo na zabezpieczenie. Takie stanowisko skarżącego jest nieusprawiedliwione stanem faktycznym

Rozpoznawana sprawa nie jest sprawą o prawo do emerytury - tę bowiem przyznano ubezpieczonemu, wbrew twierdzeniom jego pełnomocnika - lecz sprawą o wysokość świadczenia emerytalnego. Dopuszczalność kasacji w sprawie o ustalenie nowej wysokości świadczeń podlega natomiast ograniczeniu ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 392¹ § 1 k.p.c.), a zatem zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego z 17 listopada 2004 r. należało oddalić jako niezasadne. Ponadto należy zgodzić się z oceną Sądu Apelacyjnego, że wniesiona przez pełnomocnika skarżącego kasacja (pismo z 27 sierpnia 2004 r.) - podobnie jak uzupełniająca ją pismo procesowe z 31 sierpnia 2004 r., wniesione w terminie do zaskarżenia,

określonym w art. 393⁴ k.p.c. - nie przedstawia okoliczności uzasadniających przyjęcie kasacji do rozpoznania (art. 393³ § 1 pkt 3 k.p.c.) , a zatem zawiera wadę konstrukcyjną niepodlegającą uzupełnieniu na wezwanie sądu. Nie sposób bowiem w obszernych, wielostronicowych wywodach doszukać się okoliczności wskazanych w art. 393 § 1 lub § 2 k.p.c., a wielokrotnie powtarzane zarzuty dotyczące rażącego naruszenia prawa i doprowadzenia do nieważności postępowania mogą być zakwalifikowane jedynie jako uzasadnienie podstaw kasacyjnych (art. 393³ § 1 pkt 2 k.p.c.), nie zaś przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie kasacji (art. 393³ § 1 pkt 3 k.p.c.). Kasacja, jako szczególny środek odwoławczy, powinna być sporządzona wyjątkowo starannie przez wnoszącego ją profesjonalnego pełnomocnika (adwokata lub radcę prawnego), z uwzględnieniem wszelkich niezbędnych, wyodrębnionych, osobno potraktowanych elementów konstrukcyjnych opisanych w art. 393³ § 1 k.p.c. Tego wymagania formalnego kasacja wniesiona w rozpoznawanej sprawie nie spełnia, co także stanowi o jej niedopuszczalności, na co słusznie zwrócił uwagę Sąd Apelacyjny.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na postanowienie o odrzuceniu kasacji na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

=====